

FOTO: JIM ELESTROMIKON

FOTO: JOHANNES ANDERSSON

Skolavslutning i kyrkan är en stämmingsfull tradition som är självklar för många. Även bland dem som vanligtvis inte går till kyrkan.

kunskapsbyggande centrum avslutar sin verksamhet? Harmnlöst, kan man tycka, men frågan är åter aktuell inför årets skolavslutning.

– Att vi går till kyrkan på skolavslutningen är en kvarleva från tiden då den svenska skolan var ett nationellt projekt, att forma enhetliga svenska luthersk-protestantiska identiteter. I både Sverige och Europa kommer skolan från kloster och en religiös sfär där religion, skola och undervisning gått hand i hand. Det har fortsatt långt in på 1900-talet, säger Kerstin von Brömssen, universitetslektor vid Göteborgs universitet.

Men idag är skolan en målstyrd verksamhet som ska stå fri från kyrkan. Skolans styrdokument gör klart att den värdegrund som gäller är alla människors lika värde, respekt och tolerans för olikänkande, vidsynhet och demokrati. Kunskap ska bygga på vetenskapliga fakta och skolan ska inte ta ställning i religionsfrågor. Skolan är den gemensamma plats där alla barn bör få likvärdig utbildning. Alla föräldrar ska kunna skicka sina barn till skolan med samma förtroende för att de inte ensidigt blir påverkade för en eller annan åskådning.

– Var kan då en skolavslutning i ett mångkulturellt Sverige firas? Vilka läromål har vi med en avslutning? Tittar vi på styrdokumentet så bör den ske i ett icke-konfessionellt sammanhang. I ett mångkulturellt samhälle kan det vara svårt att knyta an till en enhetlig tradition, säger Kerstin von Brömssen.

Vem diskrimineras

Den 1 april 2006 kom en ny allmän lag i Sverige om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Syftet var att skydda elever inom utbildningen från att utsättas för särbehandling

utifrån kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionshinder, religion eller annan trosuppfattning. En vanlig föreställning är att invandrare står bakom kritiken mot skolavslutning i kyrkan, men de starkast kritiska rösterna kommer från annat håll. Efter skolavslutningen kom de första anmälningarna till Diskrimineringsombudsmannen (DO) Katri Linna.

I en anmälan från Tierp står det:

”Anhöriga med en annan trosuppfattning än den kristna ska kunna delta i ceremonin utan att bli illa berörda. Det är inte helt lätt att finna ett samband mellan detta och en skolavslutning för femteklassare i en svensk kommunal skola.”

– Jag har föreslagit att skolavslutningen skulle kunna vara utomhus. Jag tror inte att ett stilla sommarregn skulle stoppa det och då är man nära naturen. Så skulle jag vilja ha det, säger Björn Granlund som står bakom den anmälan.

I slutet av november 2006, när julavslutningen närmar sig, bestämmer sig plötsligt en skolchef i Göteborg för att förekomma DO:s utlåtande och ställer in ett sedan länge planerat besök i Smyrnakyrkan där barnen skulle få se ett återkommande julspel. Inga besök av kyrklig karaktär skulle tillåtas. Motiven var den nya lagen och de tidigare DO-anmälningarna. Då anmäls skolchefen för diskriminering av en förälder, Andreas Eskengren:

– Jag ville markera att vi föräldrar tyckte beslutet var felaktigt och odemokratiskt. Våra barn blev utsatta för omvänd diskriminering när de inte fick gå på en traditionell julmusikal. Västvärldens grundvärderingar kommer ur kristendomen. Ska vi behöva förneka det bara för att det kan vara känsligt för vissa?

DO gav ingen vägledning

DO friar i båda fallen och hänvisar till en rad lagar och bestämmelser kring religionsfrihet, att undervisningen ska vara icke-konfessionell och allsidig. Skolan ska utforma sin verksamhet på en neutral plats så att alla kan delta. Samtidigt måste det finnas utrymme för att behålla traditioner som på något sätt har koppling till kristendomen. Varje fall måste därför bedömas var för sig.

Ingen är nöjd med DO:s utlåtande.

– Jag tycker svaret var fullständigt meningslöst. Det värsta är att DO har backat. Tidigare hade hon en mer klar ståndpunkt om att skolavslutningen skulle hållas på en neutral plats, men sedan Jan Björklund blev skolminister har hon ändrat sig, säger Björn Granlund.

– Jag trodde att DO skulle ta kontakt med mig efter min anmälan, men efter bara två veckor kom ett ljudigt svar om att man får bedöma fall för fall. Jag fick inget svar på om skolchefen hade gjort rätt eller fel och ingen vägledning om hur vi ska göra om ett år, när det är dags igen, säger Andreas Eskengren.

Biskop Ragnar Persenius i Uppsala reagerade på DO:s utlåtande och skrev på DN debatt att det är dags att upphöra med skolavslutningar i kyrkan. Annars gör man våld både på kyrkan och ett okänt antal familjer. I kyrkan måste prästen få tala om Gud och läsa ur Bibeln, men eleverna kan bjudas in vid andra tillfällen än skolavslutningar.

Religion kontra sekularisering

Journalisten Ingmarie Froman har skrivit om vad som händer i Frankrike i samband med konflikterna för några år sedan. De ledde till att religiösa symboler förbjöds i den statliga skolan. Hon menar att exemplet med Frankrike inte handlar om en motsättning mellan islam >>